

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ülkemizde İnternet sansürü git gide genişlemekte ve yurttaşların İnternet ortamında fikir ve ifade özgürlükleri gün geçtikçe kısıtlanmaktadır. İnternet özgürlüğü, Türkiye’de temel sorunlardan biri haline gelmiştir. Bu nedenle, İnternet özgürlüğüne ilişkin bir komisyon kurulması için gereğinin yapılmasını arz ve teklif ederim.

Filiz Kerestecioğlu
HDP Grup Başkanvekili
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Günümüzde sivil toplum için bilgi yaymayı ve örgütlenmeyi kolaylaştıran İnternet, yurttaşların bilgiye erişimini engellemek isteyen siyasi aktörler tarafından denetim altına alınmak istenmekte, sansür mekanizması, dinleme, izleme, denetleme ve cezalandırma mekanizmalarıyla birleşerek büyümektedir. Geleneksel medya araçlarının üzerindeki siyasal baskı ve basının bir toplumsal manipülasyon aracına dönüşmesi ülkemizde alenileşmiş; İnternet alternatif bir iletişim, doğru bilgiye uğraşma aracı olarak daha da önem kazanmıştır.

Türkiye’de 2001-2006 yılları arasında pek çok İnternet sansürü kaydedilmiş olsa da özellikle hükümetin Avrupa Birliği sürecinden uzaklaşmaya başladığı ve toplumsal muhalefetin yükseldiği 2006 yılından itibaren yapılan düzenlemelerle İnternet sansürü önemli bir sorun haline gelmeye başlamıştır. Bilişim STK’larının “İnternet sansür yasası” olarak adlandırdığı 5651 Sayılı Kanunun yasalaşmasının ardından yetkili mahkemeler tarafından büyük kısmı, devleti ve kurumlarını aşağılama gerekçesiyle pek çok erişim engelleme kararı verilmiştir. 2011 yılında “İnternet’in Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar” yönetmeliğinin yürürlüğe girmesiyle sansürün boyutu daha da genişlemiştir.

Özellikle Gezi Direnişi boyunca sessizliğe bürünen merkez medyaya alternatif olarak, yurttaşların İnternet ve özellikle sosyal medya üzerinden doğru bilgiye ulaşması hükümete rahatsızlık yaratmıştır. Gezi direnişinde protesto hakları şiddetle bastırılmaya çalışan yurttaşların İnterneti yoğun biçimde kullanması ve 17-25 Aralık tarihleri arasında hükümete ilişkin yolsuzluk iddialarına ilişkin videoların İnternette yayınlamasının ardından İnternet sansürü torba yasa teklifiyle önceki dönemlerden çok daha büyük ölçüde genişletilmiştir. Bu

dönemde, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına doğrudan İnternet sitesi erişim engelleme yetkisi gibi önemli değişiklikler getiren bu düzenleme Avrupa Birliği ve pek çok insan hakları kuruluşunun tepkisini çekmiştir.

Özellikle bu dönemden itibaren toplumsal muhalefetin büyüdüğü dönemlerde arama motoru sonuçlarını sansürleme, web sitelerinde içerik kısıtlama ve bandwidth throttling (veri hızını kısıtlama) gibi hukuki olmayan yöntemlerle kullanıcıların İnternete erişimi engellenmektedir. Sokağa çıkma yasaklarında, Belediye Başkanlarının tutuklanması sırasında ve toplumsal muhalefetin yükseldiği pek çok olay karşısında benzer yöntemler uygulanmıştır.

Özellikle son 1.5 yılda, İnternet ortamında ifade özgürlüğünün tamamen ortadan kalktığını ifade etmek mümkündür. 15 Temmuz'un ardından sadece altı ay içerisinde sosyal medya paylaşımları nedeniyle 3 bin 681 kişi gözüaltına alınırken, 1734'ü tutuklanmıştır. Cumhuriyet savcılıklarında ise halihazırda gözüaltı talimatı bekleyen on binlerce dosya olduğu bilinmektedir.

Son günlerde ise Afrin'e yönelik askeri müdahaleye karşı çıkarak sosyal medya hesaplarından yaptıkları savaş karşıtı yorumlar nedeniyle İçişleri Bakanlığının yaptığı açıklamaya göre 449 kişi gözüaltına alınmıştır. Uzun bir dönemdir gözüaltı ve tutuklamalar nedeniyle İnternet ortamında görüşlerini ifade etmekten kaçınan yurttaşlar, tamamen sessizliğe ve otosansüre zorlanmaktadır. Freedom House, yayımladığı "İnternette özgürlük: 2017" raporunda Türkiye'nin, özgürlüklerin en çok kısıtlandığı ülkeler arasında yer aldığını bildirmiştir.

Geçtiğimiz günlerde Meclis'e sunulan RTÜK'ün görev alanının radyo ve televizyonlardan sonra İnternete de genişletilmesini öngören kanun tasarısı ise, son derece sınırlı özgürlük alanının da ortadan kalması anlamında gelmektedir. Kanun tasarısı yasalaşırsa İnternet üzerinden yayın yapan az sayıda bağımsız haber kanalı ve gazetecilerin bireysel yayınları da etkilenecektir. İnternet yayını için hem yüksek ücretler talep edilecek hem de MİT ve Emniyet soruşturması gerekecektir.

Daha önce 7 yaşındaki kız çocukların şortlu dans gösterisini cezalandıran RTÜK'ün en son, TV8'e "7 Kocalı Hürmüz" şarkısında geçen "Allah Baba" ifadesi nedeniyle "Tevhid'e aykırıdır, küfür ve şirktir" gibi fetvayı andıran bir açıklamayla 1 milyon TL ceza kestiğini göz önünde bulunduran yurttaşlar, İnternet yayınlarının neredeyse tamamen sansürleneceğine ilişkin haklı bir endişe taşımaktadır. Ana akım TV kanallarında yer alan, "savaşı öven, kadına yönelik şiddeti teşvik eden veya alışıldık 'zengin kız fakir oğlan' senaryolarını kullanan" diziler yerine, Netflix, Blu TV, Puhu TV, gibi İnternet programlarındaki içerikleri takip eden kullanıcılar da hazırlanan bu yasaya tepki göstermektedir.

İnternet sansürü Meclise sunulan kanun tasarılarıyla genişlemekte ve yurttaşların İnternet ortamında fikir ve ifade özgürlükleri gün geçtikçe kısıtlanmaktadır. İnternet özgürlüğü Türkiye'de temel sorunlardan biri haline gelmiştir. Bu nedenle, İnternet özgürlüğüne ilişkin bir komisyon kurulması büyük önem taşımaktadır.